

Secundària
BambúLector

Guia de lectura adaptada
al model educatiu de les
competències i les directrius
de PISA.

Roberto Bravo de la Varga

Els nois del carrer de Pál

Ferenc Molnár

Nom

Centre

Interpretació del text

A TEMA

- 1 Marca l'enunciat que expressi millor el **tema principal** de la novel·la *Els nois del carrer de Pál*:
- ☐ L'amistat i l'amor com a virtuts que confereixen dignitat a l'ésser humà.
 - ☐ El valor de lluitar fins al final per les creences pròpies, costi el que costi.
 - ☐ La glòria que es guanyen els herois que han defensat el seu país sacrificant la pròpia vida.
 - ☐ L'experiència d'uns joves que van descobrint la vida a través de l'amistat, el sacrifici i el perdó, i aprenen que perdre és dolorós però que guanyar també pot ser-ho.
 - ☐ Les diversions infantils d'un grup de nois que juguen, creen clubs secrets i, de tant en tant, es barallen entre si.
 - ☐ L'horror que es deriva de la guerra i la violència.

B TÍTOL

- 2 Què evoca el títol de la novel·la, *Els nois del carrer de Pál*? A què fa referència? Consideres que és encertat aquest títol? Per què?

C SUBTEMES

- 3 Intenta trobar els subtemes de l'obra relacionant els elements de les dues columnes:

a) A vegades el més dèbil...	_____	és el fonament de qualsevol relació amb una altra persona.
b) La sinceritat...	_____	són qualitats que mereixen respecte, fins i tot de l'adversari.
c) La compassió i la pietat...	_____	ens ensenya que l'autèntica grandesa la trobem al cor.
d) Pertànyer a una comunitat...	_____	és un recurs extrem i ha de ser valorat amb prudència.
e) L'ús de la força...	_____	han de passar per davant de la venjança i fins i tot de la justícia.
f) L'honor i la fidelitat...	_____	és un dels principals anhels de l'ésser humà.

D ARGUMENT

4 Resumeix l'argument de la novel·la.

[illegible]

E ESTRUCTURA EXTERNA

- 5 Aquesta novel·la està formada per **deu capítols** d'extensió i contingut molt divers. Escriu una síntesi de cadascun i titula'ls com et sembli més convenient.

Capítol	Síntesi del contingut	Títol proposat
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

F ESTRUCTURA INTERNA

- 6** L'estructura interna de l'obra respon a l'esquema clàssic de **plantejament, nus i desenllaç**. A partir del que has escrit en l'activitat anterior, quins capítols inclouries en cadascuna de les parts?

Plantejament	Nus	Desenllaç
Capítols de l'__ al __	Capítols del __ al __	Capítols del __ al __
S'hi exposa el conflicte inicial, que consisteix en...	Per resoldre'l, els nois decideixen...	El resultat final és...
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

- 7** Al principi del capítol 2 llegim: «Ara en aquest solar, al *grund*, hi ha un gran edifici de quatre plantes, gris i trist...» [pàg. 25]. Es tracta d'una **anticipació** del desenllaç. S'acaba confirmant? Quan? Quin efecte produeix en el lector? Quines conseqüències estructurals té?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

8 Tal com vas poder comprovar en el primer bloc d'activitats, la repetició de determinades situacions al llarg del relat és una estratègia que contribueix a articular-ne l'estructura. Centrem-nos en el personatge de Nemeček.

- A** Recorda les tres vegades que el noi acaba a l'aigua. En què es diferencien cadascuna? S'hi observa una progressió?

- B** Aquestes remullades tenen conseqüències: el noi es refreda i cada vegada es trobarà pitjor. Comenta-ho i relaciona-ho amb les observacions del punt anterior.

- C** Les dues línies estructurals de l'obra, l'evolució del noi, d'una banda, i el progressiu deteriorament de la seva salut, de l'altra, convergeixen en el desenllaç del relat. Com?

- 9 D'alguna manera, l'estructura d'*Els nois del carrer de Pál* és semblant a la dels **contes literaris**; aquest tipus d'obres se solen construir sobre la pèrdua i la recuperació d'una situació inicial d'equilibri ideal, a la qual es retorna després que se succeeixin un seguit d'esdeveniments i proves.

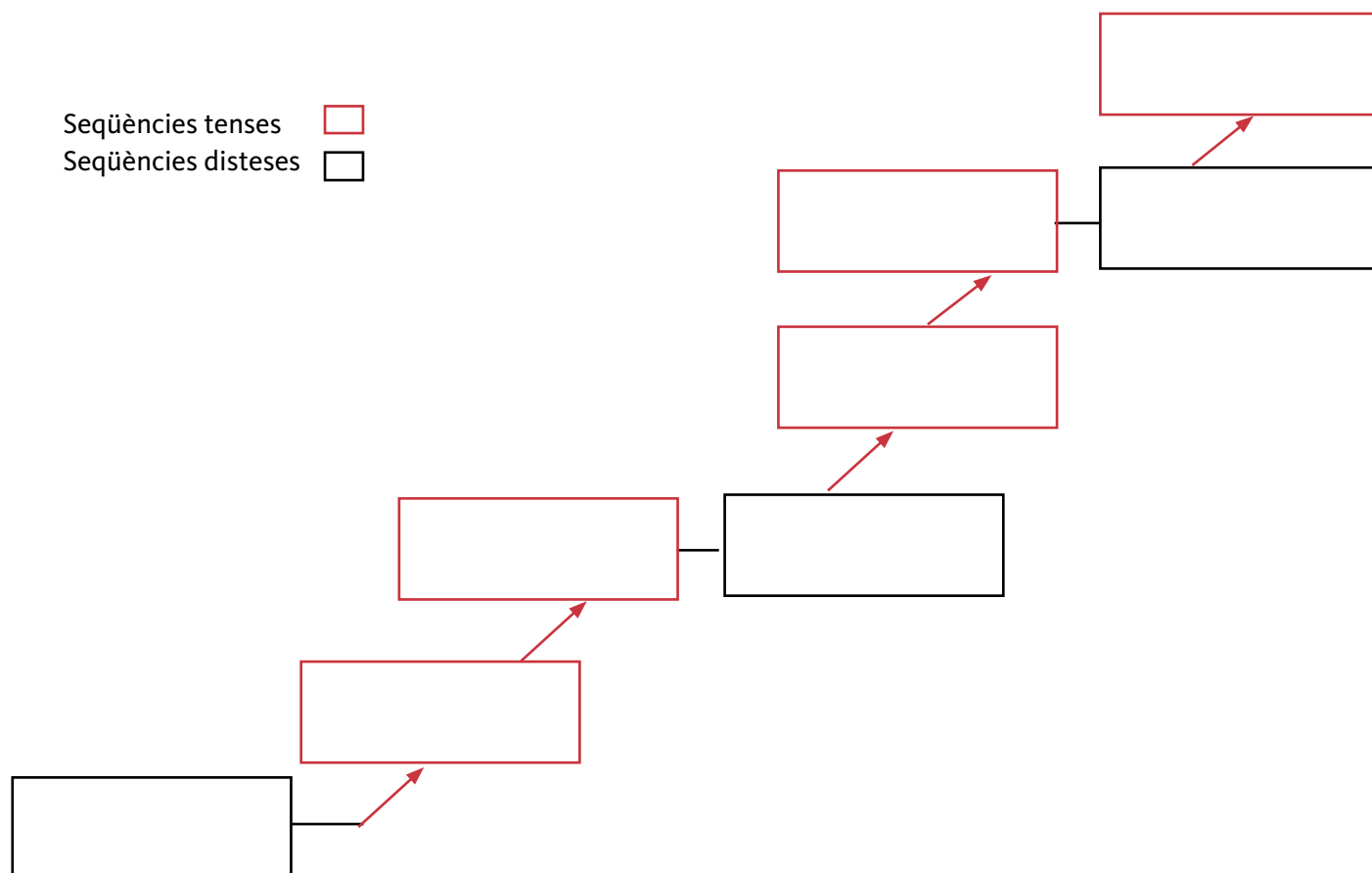
A Intenta definir la situació de partida de la novel·la. En què consisteix l'equilibri?

B Quin és el factor que hi introdueix inestabilitat?

C Quins passos s'han de fer per tornar a la situació de partida?

D Es recupera l'equilibri? La conclusió de la novel·la coincideix amb la tipologia pròpia del conte literari o se n'allunya?

- 10 En aquesta mena de novel·les és habitual l'alternança de **seqüències tenses** i **disteses**, que marquen el ritme de la història i contribueixen a mantenir-ne la intriga. Comprova-ho ordenant les seqüències següents al gràfic.

Presentació dels nois, la vida que fan a l'institut i al *grund*.

Anècdotes del club del màstic. Interrogatori del professor Rácz.

Pàgines seleccionades del llibre d'actes del club del màstic.

Preparatius per a la guerra.

Mort d'en Nemecek.

Els Camises Vermelles roben la bandera dels nois del carrer de Pál.

Incursió dels nois del carrer de Pál al Jardí Botànic.

Batalla entre els nois del carrer de Pál i els Camises Vermelles.

Creus que hi ha alguna simetria en aquesta distribució de seqüències?

Es potencia la tensió a mesura que s'acosta el final? Hi ha alguna raó estructural que ho justifiqui?

G ACCIÓ

- 11** La novel·la pertany al **gènere èpic**, que es caracteritza per reproduir verbalment successos que tenen lloc en el temps, fonament de la **narració**, o bé éssers que es troben en un entorn determinat, fonament de la **descripció**. Llegeix aquests fragments i respon les preguntes:

Text 1

«En Boka va desar el paper a la butxaca i va acabar d'estrènyer els llibres amb la corretja. Era la una en punt, l'alarma va començar a sonar i tothom sabia que ja n'hi havia prou de fer classe, fins i tot el professor n'era conscient i per això va apagar el bec de Bunsen, va dir quins eren els deures i se'n va anar cap al despatx de ciències naturals [...]. En menys d'un minut la classe es va buidar del tot.» [pàg. 12]

Text 2

«Tenia catorze anys i el seu rostre no deixava entreveure l'adult que un dia esdevindria, però quan obria la boca guanyava un parell d'anys. Tenia la veu greu, suau, seriosa, i tot el que deia s'ajustava a aquell to de veu. Era molt estrany que digués ximpleries i no mostrava cap interès per les murrieres quotidianes.» [pàg. 16]

- A** Quin dels dos textos és narratiu? __ Quin descriptiu? __ Justifica la resposta.

- B** Quin temps verbal sol predominar en un text narratiu? I en un de descriptiu? Es compleix aquesta circumstància en els dos exemples proposats?

- C** En quin dels dos hi ha més adjectius? Per què?

- 12** En la novel·la que hem llegit es combinen **dues accions narratives**: l'enfrontament amb els Camises Vermelles, d'una banda, i les peripècies del club del màstic, de l'altra. Quina és la **principal** i quina és la **secundària**? Justifica la resposta.

Quina **relació** hi ha entre les dues accions narratives? Pensa en la distribució de seqüències tenses i disteses que has analitzat abans.

- 13** L'acció narrativa està directament relacionada amb el **protagonista** que la fa avançar, que pot ser **individual** –una persona en particular– o **col·lectiu** –un grup de persones. Podem afirmar que en aquesta novel·la hi ha exemples de les dues modalitats de protagonista? Comenta-ho.

Centrem-nos ara en alguns dels protagonistes individuals de la història i analitzem les accions que fan. Completa el quadre.

Protagonistes	Conflicte	Resolució	To
Boka	Lidera la guerra contra els Camises Vermelles.		
Nemecsek			Tràgic.
Geréb	Traeix els seus amics per obtenir reconeixement.		
Feri Áts		És derrotat.	

Escultura dedicada
a Els nois del carrer de Pál,
a Budapest.

14 A diferència de la lírica, que se centra en l'expressió de sentiments, o del drama, en què es representen conflictes humans que tendeixen a resoldre's, el gènere narratiu es limita a **reproduir un seguit d'accions** amb més o menys objectivitat i **deixa que sigui el lector qui les jutgi**. La novel·la és pròpia d'èpoques de crisi, en què les **certeses desapareixen** i només es fa possible reflexionar sobre els problemes per acotar-ne millor els termes però en cap cas per solucionar-los definitivament en un teatre i molt menys per cantar-los en un poema. Comprova-ho examinant l'obra que acabem de llegir. On porta l'acció narrativa? Es resol algun dels problemes plantejats?

- Els nois del carrer de Pál recuperen el seu terreny, el *grund*, però _____

- Els Camises Vermelles perden definitivament el Jardí Botànic, perquè _____

- En Boka triomfa com a general, però perd _____

- La contribució d'en Nemecek a la campanya és vital, tanmateix _____

- En Géreb traeix els seus amics per aconseguir respecte, però _____

En vista d'això, potser caldria començar a pensar que el veritable valor de l'obra no rau en el que proposa o enalteix, sinó en la lucidesa amb què reproduceix un seguit d'accions, que no han de ser necessàriament **modèliques o exemplars però sí significatives per al lector que s'hi enfronta**. Quina impressió et produeixen a tu? T'han ajudat a reflexionar d'alguna manera sobre determinades situacions o actituds?

H ESTUDI DEL TEMPS

15 En primer lloc, ens aturarem en el **temps extern** de l'obra, és a dir, en l'època històrica. La novel·la ens dóna diverses claus per poder situar l'acció en un moment determinat.

a) Quin any figura en el segell que utilitza el club del màstic?

☐ 1889

☐ 1895

☐ 1905

b) Durant quin mes transcorre la història?

☐ gener

☐ març

☐ maig

c) Durant quants dies aproximadament?

☐ uns tres dies

☐ uns set dies

☐ pràcticament dues setmanes

16 Entre finals del segle XIX i principis del XX, **la ciutat de Budapest canvia vertiginosament**. La construcció d'edificis nous va eliminant els descampats on juguen els nens dels barris, i per això els nois del carrer de Pál lluiten tan aferrissadament contra els seus rivals, els Camises Vermelles: no hi ha alternativa, si perden el *grund*, no podran continuar jugant. Series capaç d'establir **alguna mena de paral·lelisme entre aquesta situació i el moment social i polític que vivia Europa aleshores**? Pensa en el desenvolupament industrial i econòmic que alimentava les ànsies expansionistes de les grans potències de l'època.

Els **nois del carrer de Pál** decideixen fer la **guerra**. Quin gran **conflicte bèl·lic** esclata l'any **1914**? Quines causes el van provocar? Quines conseqüències va tenir?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

17 Aturem-nos ara en el **temps intern**, és a dir, el curs de l'acció. Per mantenir la tensió, és convenient que el relat es concentri en pocs dies; se satisfà aquesta exigència?

Potser t'ha cridat l'atenció l'exactitud amb què es marca la progressió dels successos, fins al punt que s'indica l'hora en què tenen lloc: la història comença a tres quarts d'una, quan els nois són a classe; surten de l'institut a la una; en Nemecsek arriba al *grund* cap a dos quarts de tres; l'assemblea per escollir president està prevista per a les tres de la tarda, etc. Quina impressió produeix en el lector un marc temporal tan pautat?

- 18** No obstant això, aquesta novel·la és un bon exemple per comprendre que **l'acció d'un relat no sempre s'ajusta a la lògica temporal**. La versemblança no és tan important com l'efecte que un seguit de seqüències hàbilment entrelaçades pot provocar en el lector. Al principi del capítol 5 llegim: «I al cap de dos dies, mentre queia la nit de dijous al Jardí Botànic, una ombra va anar a trobar els dos guàrdies que custodiaven el petit pont, un per banda.» [pàg. 97]. Et proposem que prenguis aquest dia com a referència i elaboris un calendari dels principals successos de la novel·la; per fer-ho completa aquests fulls.

dia 0/dissabte

Els Camises
Vermelles roben les
bales a
_____.

dia 1/diumenge

El relat comença a
classe de ciències
naturals.

En Feri Áts roba
_____.

dia 2/dilluns

A la tarda en Boka,

_____ i _____
van al Jardí Botànic
per
_____.

dia 3/dimarts

El professor Rác
interroga els
membres del
_____.

En Geréb intenta
_____.

dia 4/dimecres**dia 5/dijous**

En Nemecek espia
l'assemblea dels
_____.

al _____.

_____ i el descobreixen.

dia 6/divendres

En Boka clava el seu
_____.

Els nois ultimen els
plans de batalla.

dia 7/dissabte

El professor Rác fa
classe de _____.

En Geréb va
al *grund* per
demanar que _____.

dia 8/diumenge

Després de les classes
surt el sol i tots
van al
_____.

Aquest dia té lloc la
_____.

dia 9/dilluns

Els nois celebren
una assemblea
en què Nemecek
és
_____.

dia 10/dimarts

En Nemecek fa dos
dies que no menja.
Aquella tarda
_____.

dia 11/dimecres

Els nois van a
classe de llatí
i el professor
recorda
_____.

Si observes el resultat de l'activitat anterior, veuràs que els nois del carrer de Pál van a classe... cada dia! És versemblant? Com t'expliques la contradicció que hi ha entre el desenvolupament cronològic de la història i les referències temporals que proporcionen els personatges? Pensa que el procés de maduració dels personatges (també la malaltia d'en Nemecsek) necessita un cert temps per desenvolupar-se i que, d'altra banda, convé que els nois es vegin diàriament a l'escola i al *grund*. Des d'un punt de vista exclusivament artístic, podem afirmar que el desajustament detectat és una manera de satisfer aquestes dues exigències? Creus que està justificat sacrificar la lògica temporal per tal de realçar l'efecte artístic que s'aconsegueix forçant els dos plans analitzats?

En realitat, el temps s'ha convertit en un *continuum* sense més fites que les que marca la mateixa acció. Penses que això contribueix a realçar la història? Comenta-ho.

Finalment, si haguessis d'analitzar la relació entre temps i espai, quina de les dues variables diries que s'imposa? El temps condiciona l'espai o, contràriament, l'espai condiciona el temps? Podríem afirmar que en realitat espai i temps es fonen en una dimensió única? Justifica la resposta.

I ESTUDI DE L'ESPAI

- 19** «El solar del carrer de Pál era una terra plana i preciosa a l'oest americà, i la part del darrere, on hi havia la fusta, era tot el que convingués, el que volíem que fos: la ciutat, el bosc, les muntanyes rocalloses...» [pàg. 27]

«Aquell petit tros de terra erm i desigual al cor de Budapest, aquella planura que sorgia entre dos edificis, que per a les ments dels joves representava l'infinit i la llibertat, els llunyans prats de l'oest americà al matí, i la gran planura hongaresa a la tarda, que era el mar quan plovia i el pol nord a l'hivern, és a dir, un company inseparable, capaç de convertir-se en tot allò que ells desitgessin, només per divertir-los.» [pàg. 96]

Després de llegir aquestes citacions, creus que el *grund* del carrer de Pál és un **espai real o simbòlic**? Què significa per als nois que hi juguen? Té valor en si mateix o són ells els que l'hi confereixen? Justifica la resposta.

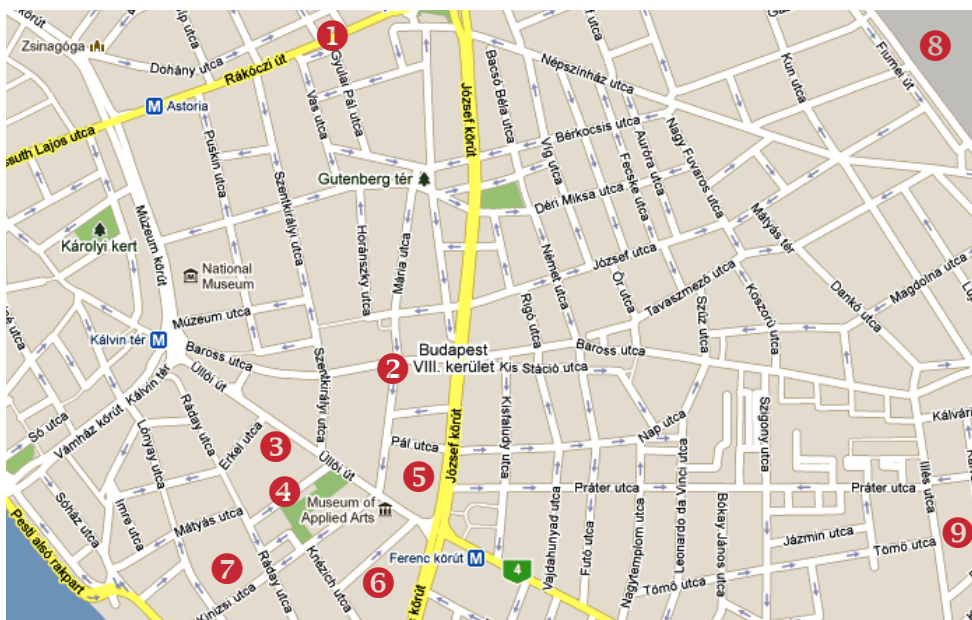
- 20** La novel·la es construeix sobre l'**oposició bàsica** entre els nois del carrer de Pál i els Camises Vermelles. Penses que aquesta oposició es reflecteix en els espais que ocupa cada grup? Es pot establir algun tipus de relació entre **espai** i **identitat**?

- 21 Després de la batalla, la salut d'en Nemecek empitjora. Des del llit, el noi escolta el murmur del vent: «Ve del *grund*. Del meu estimat *grund*...» [pàg. 189]. Comenta la citació. Per què creus que en Nemecek s'estima tant el *grund*? Que potser finalment aquest **espai** s'ha convertit en la seva **pàtria**? Explica-ho.

- 22 La **configuració de l'espai** també contribueix a crear determinats **ambients**. No és únicament l'àmbit en què té lloc l'acció, sinó que en certa manera la condiciona i la qualifica. En aquest sentit, una de les oposicions bàsiques dins de qualsevol obra és la que s'estableix entre els **espais exteriors** –el *grund*, el Jardí Botànic, els carrers i places de la ciutat– i els **espais interiors** –com ara l'institut o les cases dels nois. Quines característiques tenen els espais exteriors i interiors de la novel·la? En quin sentit s'oposen i en quin sentit es complementen?

- 23 A la pàgina 117 de la novel·la hi ha un **plànol del grund** on juguen els nois; el carrer de Pál existeix avui dia i molts dels llocs de **Budapest** que s'esmenten a la història encara es poden visitar. Llegeix les citacions que t'ofereixo de la novel·la amb uns quants llocs destacats en negreta i –buscant informació complementària si cal– localitza'ls en el plànol de la ciutat que reproduïm aquí sota (anota el número de cada lloc al costat de la citació que hi fa referència).

- ☐ «Ara en aquest solar, al *grund*, hi ha un gran edifici de quatre plantes, gris i trist, i tothom que hi viu desconeix la història d'uns pobres nois de Budapest que convertiren aquell tros de terra en l'espai de la seva joventut. No hi havia res al *grund*, tal com ha de ser un solar buit. Del **carrer de Pál**, el separava la tanca, i a banda i banda hi havia les parets de dos grans edificis.» [pàg. 25]
- ☐ «Probablement s'havia escapat pel **carrer de Mária**, per la serradora de vapor, o potser encara hi era, amagat a qualsevol racó, amb els seus còmplices, els germans Pásztor.» [pàg. 30]
- ☐ «I llavors va veure, al costat de la bandera, en Feri Áts que intentava saltar el mur de la fortalesa, el terrible Feri Áts, l'enemic de tots els nois del carrer de Pál, el cap de la colla del **Jardí Botànic**.» [pàg. 30]
- ☐ «I l'Ernő Nemeček passava a ser l'ernő nemeček, el noi que corria cap al **carrer de Kinizsi**, cap a la caseta humil d'una sola planta on vivia en Boka.» [pàg. 94]
- ☐ «Com que els Camises Vermelles eren d'un altra **escola**, la de secundària de **Józsefváros**, tots els alumnes de l'institut desitjaven la victòria dels nois del carrer de Pál.» [pàg. 137]
- ☐ «[En Nemeček] viu al **carrer de Rákos**, número 3.» [pàg. 151]
- ☐ «Uns altres s'hi quedaren una estona més, però després començaren a baixar cap al **barri de Ferencváros**.» [pàg. 185]
- ☐ «[En Nemeček] els va explicar amb un posat molt seriós que el dia abans els Pásztor li havien robat les bales al **jardí del Museu**.» [pàg. 217]
- ☐ «L'**Àvinguda Üllői**... Per aquí caminaven tots tres, ells dos i en Csónakos, quan havien anat, per primer cop, a espionar al Jardí Botànic.» [pàg. 216]

J ESTUDI DELS PERSONATGES

- 24** Al principi de la novel·la [pàg. 10] trobem una primera **presentació dels nois del carrer de Pál**. Si t'hi fixes, no se centra en l'aspecte físic ni tampoc en el caràcter, almenys directament; se centra en les accions que fan. D'alguna manera, és una presentació basada en la **tècnica impressionista: dibuixa el perfil de cada noi amb un sol traç** just en el moment que estan a punt de sortir de classe. Relaciona els elements de les tres columnes per comprovar-ho.

János
Boka

Fa ballar els peus com si volgués
aixecar-se.

És el dandi del grup, elegant, net,
ordenat i impecable.

Csele

Tanca el seu petit tinter folrat de cuir
vermell, que té un mecanisme per
evitar que la tinta es vessi, sempre
i quan no es dugui a la butxaca.

Intuïtiu i pràctic, molt fort, no li
agrada la teoria, prefereix actuar.
Es caracteritza per la manera que
té de xiular.

Csónakos

Es posa als genolls la tela d'hule que
utilitza per embolicar els llibres, els
hi va col·locant del més gran al més
petit i ho lliga tot amb una corretja.

Ambiciós, inquiet, impulsiu, no sap
esperar.

Ferenc
Weiss

Guarda ordenadament els fulls, que
en el seu cas substitueixen els llibres
perquè és tot un senyoret i no està
disposat a carregar cada dia tota una
biblioteca amunt i avall.

Prudent, equilibrat i intel·ligent,
transmet seguretat.

Desző
Geréb

Es gira les butxaques i cauen a terra
un munt de molles del panet que
s'ha menjat d'amagat durant les
hores de classe.

Sovint impertinent, parla a deshora,
però és fort i enèrgic.

Barabás

Badalla com un hipopòtam avorrit.

Plàcid i tranquil, actua
discretament, sense cridar l'atenció.

25 Una mica més tard trobem el **retrat** de dos personatges essencials de la història: en Boka i en Nemecsek.

«[En Boka] Tenia catorze anys i el seu rostre no deixava entreveure l'adult que un dia esdevindria, però quan obria la boca guanyava un parell d'anys. Tenia la veu greu, suau, seriosa, i tot el que deia s'ajustava a aquell to de veu. Era molt estrany que digués ximpleries i no mostrava cap interès per les murrieres quotidianes. A les baralles més petites no hi intervenia i quan volien que ell en fos el jutge, se'n defugia. Ja havia après que després d'un judici una de les dues parts sempre es quedava amb el sentiment amarg del veredicta en contra. Però si hi havia casos més greus, afers que segurament haurien requerit la intervenció d'algun professor, aleshores sí que hi prenia part; en aquelles disputes en Boka feia tot el possible per tal que els contrincants arribessin a un pacte. I les parts mai no s'enfadaven amb la persona que els ajudava a fer les paus. En definitiva, en Boka semblava un noi intel·ligent i, tot i que encara era massa aviat per saber si seria una persona feliç a la vida, tenia tots els números per sortir-se'n i esdevenir un home com cal.» [pàg. 16 i 17]

«En Nemecsek era considerat per tothom molt poqueta cosa, com fet d'aire, algú que no suma ni resta, com un zero a l'esquerra. Ningú no li feia cas. Era un noi prim, petit, dèbil, insignificant, i potser era justament per això que rebia de totes bandes.» [pàg. 19]

Com saps, per fer el **retrat** d'un personatge cal descriure'n els trets físics (**prosopografia**) i, paral·lelament, els del caràcter (**etopeia**). Distingeix els dos aspectes en cadascun dels retrats anteriors.

El tret físic que destaca més en el cas d'en Boka és _____ ;
pel que fa al caràcter, és un noi _____

L'aspecte físic d'en Nemecsek és el d'un noi _____ ;
pel que fa al caràcter, és _____

- 26** Encara no hem parlat de la **funció i la jerarquia dels personatges**. Normalment, hi ha un **protagonista**, la figura que fa avançar l'acció, un **antagonista**, que s'oposa al protagonista, uns **aliats**, que col·laboren amb l'heroi, i uns **oponents**, que col·laboren amb l'adversari. Qui sembla que serà el protagonista de la història durant els primers capítols de la novel·la? Per què?

No obstant això, a poc a poc va sorgint amb força un altre personatge. Qui?

Podríem parlar d'un **protagonisme compartit**, doncs?

D'altra banda, qui seria l'**antagonista** de la història?

Centrem-nos ara en els **aliats** i els **oponents**. Tenim dos grups enfrontats: els nois del carrer de Pál, que actuen a favor de l'heroi, i els Camises Vermelles, que ho fan a favor del seu adversari. Tanmateix, no hi ha dubte que els nois actuen com un sol home; creus que es podria parlar de **personatge col·lectiu**, doncs? Justifica la resposta.

Fins ara ens hem fixat en els **personatges principals**, els que estan directament implicats en l'acció, però a la novel·la trobem altres personatges, els **secundaris**, com ara el professor Rácz, el guarda eslovac o els pares d'en Nemecek. Quina importància tenen per a l'acció aquests personatges?

Sintetitza les observacions de l'exercici anterior completant el quadre següent amb aquests noms:

Barabás, Csele, Csónakos, Dezső Geréb, el gos Hektor, el comerciant italià, el guarda eslovac Janó, Ernő Nemeček, Ferenc Leszik, Ferenc Weisz, Feri Áts, János Boka, el pare d'en Geréb, els pares d'en Nemeček, Pál Kolnay, els Pásztor, Richter, Szebenics, Szelnik, Wendauer, el professor Rácz i el metge.

Principals	Protagonista/es	Antagonista
	Aliats	Oponents
Secundaris		

27 Els personatges experimenten un canvi al llarg de l'obra. Per què **evolucionen** i en quin sentit ho fan?

Reflexió i valoració del contingut

28 Quin títol alternatiu suggeriries per a la novel·la? Escriu-lo.

29 Què opines sobre cadascun d'aquests personatges pel que fa a la seva manera de ser?

Boka

Feri Áts

Nemecsek

Els Pásztor

Geréb

Amb quin dels personatges de la llista anterior et sents més identificat? N'hi ha algun que consideris un model de comportament? Per què?

- 30** Al principi del llibre, mentre els nois encara són a classe, en Csónakos fa arribar una nota a en Boka per mitjà d'en Nemeček; aleshores el narrador comenta que «aquell vailet era realment **honest** i no llegia les cartes adreçades als altres» [pàg. 11], i més tard diu que «no havia llegit [la nota] per **discreció**» [pàg. 12].

Argumentació: Què opines del fet de ser honest? Avui dia és un valor apreciat? Creus que el respecte, l'honradesa i la discreció mereixen la pena? No seria millor aprofitar les ocasions que la vida ens ofereix i no tenir en compte les limitacions que imposen uns valors tan antiquats com aquests?

Tesi:

Arguments:

1. _____

2. _____

3. _____

Conclusió:

- 31** «Això no ho podem passar per alt!» [pàg. 18]. Els Pásztor roben les bales que en Nemeček havia guanyat i aquest robatori és la gota que fa vessar el got: ara en Boka està disposat a actuar. Sovint, la **tolerància** consisteix a suportar un mal menor per aconseguir un bé superior. Fins aquell moment, en Boka i els seus amics han suportat les impertinències dels Camises Vermelles per aconseguir una cosa que creuen important. A què ens referim?

Creus que és bo ser tolerant? Què té a veure la tolerància amb la convivència?

Una cosa és la tolerància i una altra la permissivitat. Quina diferència hi ha entre aquestes dues paraules?

- 32** Ara compararem el caràcter de tres personatges fonamentals de la novel·la: en Boka, en Geréb i en Nemecek. Llegeix atentament aquestes citacions:

«Però en Boka, a més, era de carn i ossos. Per això, no s'avergonyia dels seus punts febles.»
[pàg. 34]

[En Geréb pensava que...] «en Boka sempre ocuparia un càrrec més important que el d'ell... A en Geréb li bullia la sang i li sobrava coratge; en canvi, en Boka era un noi tranquil i callat, i era precisament aquest caràcter seriós i intel·ligent el que treia de polleguera en Geréb, que es considerava més especial, més indicat per liderar la colla.» [pàg. 45]

[En Nemecek] «era la mena de noi que no era conscient de la gravetat de la situació, que oblidava que podien anar mal dades. Algú havia de recordar-l'hi sempre.» [pàg. 51]

«Però jo [Nemecek] no sóc cap heroi, ni em pensava que tindria un paper gaire destacat; jo només venia a lluitar amb els altres.» [pàg. 181]

Si ens centrem en Boka i en Geréb, quin dels dos es creu més important, més especial? En Geréb seria capaç de reconèixer alguna debilitat?

La diferència entre en Geréb i en Nemecek encara és més gran. Qui té moltes ganes de demostrar que és capaç d'enfrontar-se amb qui sigui? Quin dels dos vol ser un heroi?

Creus que en Nemecek actua seguint la llei del més fort? Podem afirmar que el més dèbil, el que té el cor més net, finalment també és el més valent i el que, sense pretendre-ho, es converteix en l'heroi, en una persona imprescindible per als altres? Justifica la resposta.

33 El joc i la vida. El joc no és un simple passatemps, una diversió trivial; al contrari, exerceix un paper de primer ordre en la vida dels éssers humans. En el sentit més profund, el joc és un acte creador en què un conjunt de persones funden un àmbit, li atorguen un significat i hi despleguen una activitat d'acord amb unes normes determinades.

- A** Quines persones protagonitzen el joc en la novel·la? _____
- B** Quin àmbit concret funden? _____
- C** Quin significat atorguen a aquest àmbit? _____
- D** Què hi fan? _____
- E** Qui dicta les normes que segueixen? _____

Quines qualitats té el joc que practiquen els nois del carrer de Pál? Marca les respostes correctes.

- ☐ És autònom, els nois s'organitzen de manera independent.
- ☐ És lliure, perquè està obert a qualsevol possibilitat.
- ☐ És intranscendent, per als nois no té cap importància.
- ☐ És desinteressat, perquè el fi de les seves accions és el joc en si mateix.
- ☐ És passiu, perquè no exigeix la implicació ni la participació del grup.
- ☐ És una cosa aliena que ve imposada des de fora.
- ☐ És un punt de trobada per a persones molt diferents.
- ☐ No té regles, cadascú hi juga com vol.
- ☐ Tot està pautat, no hi ha espai per canviar, per a l'atzar o per a la improvisació.
- ☐ Cadascú és protagonista de les pròpies decisions.

Creus que aquestes qualitats constitueixen valors que valdria la pena incorporar a la vida? Quina part de joc hi ha en la societat? Creus que les relacions humanes, el llenguatge, la feina, la cultura, els esdeveniments socials, etc., tenen una part lúdica? En quin sentit?

Què passa quan l'activitat de l'ésser humà s'allunya d'aquest aspecte més lúdic, d'interacció? Podem afirmar que aleshores la vida es redueix a una simple cadena d'objectius en la qual cada acció s'explica tan sols per un mer interès egoista i no pel plaer que ofereix en si mateixa? En què es transforma la feina quan no és gratificant i únicament és un mitjà per guanyar diners? I una relació que no valorem per si mateixa, sinó tan sols pel que ens pot oferir?

Reflexió i valoració de la forma

A IDENTIFICACIÓ I VALORACIÓ DEL NARRADOR

- 34** Tal com hem dit, *Els nois del carrer de Pál* és una obra que pertany al gènere de la **novel·la**. El subjecte primordial a partir del qual es configura aquest tipus d'obres és el **narrador**. En quina persona el trobem? És omniscient?

Les intervencions o comentaris del narrador sobre el desenvolupament de l'acció poden condicionar el lector orientant la seva mirada en un sentit determinat. És el cas d'aquesta novel·la? Per respondre fixa't, per exemple, en la manera de presentar els personatges.

B IDENTIFICACIÓ I VALORACIÓ DEL GÈNERE LITERARI

- 35** En alguns moments de la història, a partir d'un joc molt interessant que arribarà a ser un tret destacat de la novel·la moderna, en Nemeček delira i **barreja fantasia i realitat**. Tria un d'aquests passatges i comenta quina impressió et fa.

C MODALITATS EXPRESSIVES

- 36** Al llarg del relat van apareixent diversos **tipus de discurs**. Fixem-nos en cinc d'aquests discursos: la nota [pàg. 12], la nota clavada a l'arbre com si fos un cartell [pàg. 64], el manifest [pàg. 111-112], la carta [pàg. 143-146] i l'acta del gran llibre del club [pàg. 191-195]. Completa la taula.

	Funció	Contingut	Forma
Nota		Convoca una reunió.	
Cartell	Informativa		
Manifest	Informativa i apel·lativa		
Carta			☒ Encapçalament ☒ Salutació ☒ Cos ☒ Comiat i firma ☒ Postdata
Acta			☒ Títol ☒ Lloc, hora, data, assistents ☒ Ordre del dia ☒ Desenvolupament de la reunió ☒ Tancament

Es compleixen els requisits formals en tots els casos?

- 37 Al principi de la novel·la, en Nemecsek relata l'incident amb els Pásztor, en què perd les bales (pàgina 19 i següents). Quan vol reproduir les paraules dels participants en l'escena, fa servir l'**estil directe** o l'**indirecte**? Per què?

Transforma l'estil d'aquestes oracions:

I llavors el Barabás que diu: «Anem al Musiu i juguem a bales on hi ha la paret!»

Vaig dir: «Si us plau, no teniu cap dret a fer això.»

El petit em deia tot cridant: «És que no has sentit que hem dit *einstand?*»

38 En la novel·la hi trobem diversos tipus de **figures retòriques**. Una de les més habituals és la **personificació**. Llegeix aquestes oracions i explica en què consisteix.

«La pesada embarcació va entrar-hi d'una manera mandrosa.» [pàg. 59]

«Les aules de les altres classes també vomitaven nois apressats que corrien amunt i avall.» [pàg. 75]

«Dues trompetes, plenes d'emoció i excitades per la lluita, no paraven de sonar.» [pàg. 175]

«El petit i humil carrer de Rákos, sempre a l'ombra del trànsit, de tramvies de cavalls i de soroll de l'Avinguda Üllői, ara descansava en la foscor.» [pàg. 186]

La personificació té com a contrapunt l'**animalització**. En què consisteix?

L'animalització pot tenir una lectura negativa, de menyspreu, però també positiva, de tendresa i compassió. Digues quin sentiment creus que predomina en aquests exemples.

«Amb burrets no hi juguem.» [pàg. 37]

«És que hauré de viure a l'aigua a partir d'ara? Què us penseu que sóc? Una granota?» [pàg. 68]

«I a la riba, els ulls tristos d'en Nemecsek observant-ho tot des de l'aigua, com una granoteta afligida.» [pàg. 105]

Quin paper fa el diminutiu «granoteta» en l'exemple immediatament anterior? Creus que només empetiteix, o també té un matis afectiu?

Obtenció de la informació

39 Indica si aquestes afirmacions són vertaderes (V) o falses (F).

	V	F
a Al principi de la novel·la, els Pásztor roben unes bales a en Nemecek.		
b Els nois acostumen a comprar dolços a la parada de l'eslovac.		
c Darrere el <i>grund</i> del carrer de Pál hi ha una serradora.		
d L'empresa ha contractat un italià perquè vigili la fusta de nit.		
e En Feri Áts entra al <i>grund</i> i s'emporta la bandera d'una de les fortaleses.		
f Els nois decideixen canviar la seva bandera per una altra de vermella i blanca.		
g Com a represàlia, ataquen els Camises Vermelles i els requisen les destrals de guerra.		
h En Geréb traeix els seus i suborna el guarda per fer-los fora del <i>grund</i> .		
i En Feri Áts no vol quedar-se el <i>grund</i> a través d'un suborn.		
j En Boka comença els preparatius de la guerra nomenant Leszik assistent de combat.		
k Els nois comuniquen al pare d'en Geréb que el seu fill és un traïdor.		
l En Geréb és expulsat i els nois escriuen el seu nom en minúscula a les actes del club.		
m Abans de la guerra, els Camises Vermelles visiten en Nemecek, malalt al llit.		
n Els nois del carrer de Pál i l'enemic tenen la mateixa estratègia.		
o Quan es veuen perduts, els Camises Vermelles se salten el reglament de combat.		
p Els nois del carrer de Pál guanyen gràcies a la intervenció d'en Nemecek.		
q El petit Nemecek és nomenat sotstinent.		
r Sabent que morirà, en Nemecek torna al carrer de Pál amb els seus pares.		

Editorial Casals
www.bambulector.com